Sk /

SKÝRSLA

UM

PRESTASKÓLANN Í REYKJAVÍK.

EFTERRETNINGER

OM

PASTORALSEMINARIET I REYKJAVIK.

REYKJAVÍK 1856.

PRENTUÐ Í PRENTSMIÐJU ÍSLANDS HJÁ
E. ÞÓRÐARSYNI.

SKÝRSLA

UM

PRESTASKÓLANN Í REYKJAVÍK,

EPTIR FORSTÖÐUMANN PRESTASKÓLANS,

PRÓF., DR. OG LECTOR THEOL. P. PJETURSSON,

R. AF DBR.

EFTERRETNINGER

OM

PASTORALSEMINARIET I REYKJAVIK

VED INSTITUTETS FORSTANDER,

PROF., DR OG. LECTOR THEOL. P. PJETURSSON,

R. AF DBR.

REYKJAVÍK 1856.

PRENTUÐ Í PRENTSMIÐJU ÍSLANDS, HJÁ

E. ÞÓRÐARSYNI.

Í reglugjörðinni fyrir prestaskólann í Reykjavík 11. gr. er boðið, árlega að prenta stutta skýrslu um afdrif burtfararprófsins og alla tilhögun á kennslunni. En þar eð tilhögun á kennslunni hefur á seinni árum yfir höfuð að tala lítið verið breytt, og hún geingur hèr um bil eptir sömu reglum, hefur umsjónarmönnum prestaskólans ekki þótt þörf á, að gefinn væri út um þetta skýrsla á hverju ári sèr í lagi, hvers vegna forstöðumaðurinn hefur látið sèr lynda, að birta við og við á prenti í dagblöðum þeim, sem hèr hafa komið út, bæði nöfn þeirra, sem hafa útskrifazt, hvernig þeim hefur geingið í burtfararprófinu, og hver ritgjörðaefni fyrir þá hafa verið lögð. Nú hefur það þó þótt eiga við, að draga þetta saman í eina skýrslu og bæta því við, sem nauðsynlegt virðist til frekari útskýríngar um ástand þessarar menntunarstofnunar.

1. Stofnun og reglugjörð prestaskólans.

Með konúngs-úrskurði frá 7. júní 1841 var ákveðið, að stofna prestaskóla, eða menntunarstofnun fyrir prestaefni á Íslandi. En þar eð þetta mál var

I Regulativet for Pastoralseminariet i Reykjavik § 11 er det bestemt, at der aarlig skal trykkes en kort Beretning, saavel om Udfaldet af Examen, som Underviisningens Gang i det Hele. Men da Underviisningen i de senere Aar ikke har undergaaet nogen væsentlig Forandring, men er gaaet frem omtrent efter de samme Regler, har Ephoratet ikke anseet det for nödvendigt, aarlig at udgive en saadan Beretning, hvorfor Forstanderen har indskrænket sig til, at indrykke i de hersteds udkommende Dagblade, saavel deres Navne, som have underkastet sig Afgangsexamen, som ogsaa en Fortegnelse over de faldne Characterer og de til den skriftlige Pröve opgivne Qvæstioner. Imidlertid har man dog nu anseet det for passende, at samle dette i en særlig Beretning, samt tilföje, hvad der maatte ansees nödvendigt til yderligere Oplysning om Læreanstaltens Tilstand.

1. Pastoralseminariets Stiftelse og dets Regulativ.

Ved allerhöjest Resolution af 7. Juni 1841 blev det bestemt, at der skulde oprettes et Pastoralseminarium, eller Dannelsesanstalt for vordende

sett í samband við endurbót hins lærða skóla hèr, var ekki hreift máls á því, hvernig skipulagi prestaskólans skyldi vera háttað, fyr en búið var með konúngs-úrskurði 24. apríl 1846 að ákveða, eptir hvaða grundvallarreglum ætti að laga hinn lærða skóla. Stiptsyfirvöldin, sem voru beðin að segja álit sitt um, hvernig prestaskólanum yrði haganlegast fyrir komið, sendu með brèfi, dags. 4. marzmán. 1847, til Kaupmannahafnar álitsskjal, er biskupinn hafði tekið saman, um þetta efni með ýtarlega útlistuðum ástæðum, ásamt athugasemdum frá nokkrum embættismönnum andlegu stèttarinnar. Eptir að kennararnir í guðfræði við háskólann höfðu sagt meiníngu sína um álitsskjal biskupsins, var með konúngs-úrskurði frá 21. maí 1847 ákveðið, að prestaskólinn skyldi taka til starfa 1. dag októbermán. s. á., og lagast eptir þeim grundvallarreglum, sem teknar voru fram í áminnztum úrskurði, og var háskólastjórn þeirri, sem þá var, falið á hendur, þegar farið væri að kenna í þessari menntunarstofnun og háskólastjórnin hefði feingið í hendur nauðsynleg álitsskjöl og uppástúngur frá forstöðumanninum og umsjónarmönnunum, að bera undir konúng ýtarlegt frumvarp til reglugjörðar fyrir prestaskólann, byggt á þeim grundvallarreglum, sem áður er getið. Þegar umsjónarmönnunum var sendur þessi úrskurður, var þeim ekki gefin nein ávísun um, hvernig ætti að

geistlige Embedsmænd paa Island. Men da den Sag sattes i Forbindelse med en paatænkt Reorganisation af den herværende lærde Skole, kom Spörgsmaalet om Pastoralseminariets Indretning först under Behandling, efterat der ved allerhöjest Resolution af 24. April 1846 vare fastsatte de Grundbestemmelser, hvorefter den fremtidige Organisation af den lærde Skole skulde indrettes. Stiftsövrigheden, som da blev anmodet om, at afgive sin Betænkning om Organisationen af det paatænkte Pastoralseminarium, indsendte den 4. Marts 1847 en om denne Plan af Biskoppen affattet, udförligen motiveret Betænkning, ledsaget af nogle geistlige Embedsmænds Yttringer. Efterat det theologiske Facultet om Biskoppens Plan havde afgivet sin Mening, blev det ved allerhöjest Resolution af 21. Mai 1847 bestemt, at Pastoralseminariet skulde træde i Kraft den 1. Oktober næstefter, og organiseres efter de i bemeldte Resolution indförte Grundbestemmelser, hvorhos den daværende Direction for Universitetet og de lærde Skoler blev bemyndiget til, efterat Dannelsesanstalten havde begyndt sin Virksomhed, i Overeensstemmelse med de nævnte Grundbestemmelser, og naar de fornödne Betænkninger og Forslag fra Forstanderen og Ephoratet vare modtagne, allerunderdanigst at forelægge Hans Majestæt til allerhöjest Approbation en yderligere udviklet Plan til et Reglement for bemeldte Anstalt. Da Ephoratet blev meddeelt denne kongelige Resolution, blev der ikke given nogen

framfylgja þessum grundvallarreglum, heldur voru þeir og forstöðumaðurinn látnir sjálfráðir að því. En eptir beiðni forstöðumannsins sendi þó háskólastjórnin honum seinna athugasemdir þær, sem kennararnir í guðfræði við háskólann höfðu gjört. Þegar prestaskólinn hafði staðið árlángt (ɔ: frá 1. okt. 1847 til júnímánaðar-loka 1848), sendi forstöðumaður hans umsjónarmönnunum frumvarp til reglugjörðar fyrir prestaskólann, er hann hafði tekið saman og byggt á þeim grundvallarreglum, sem gefnar voru í fyr nefndu konúngsbrèfi, með hliðsjón bæði af uppástúngum biskupsins og guðfræðínga háskólans, og jafnframt af því, sem reynslan þegar var búin að kenna honum. Þetta frumvarp sendu umsjónarmennirnir ásamt athugasemdum sínum stjórnarherra kennslumálanna, og lagði hann það til grundvallar fyrir þeirri reglugjörð fyrir prestaskólann, sem hann 30. júlí 1850 bar undir konúng og fèkk af honum staðfesta, en þó að eins til bráðabyrgða, vegna þess að prestaskólinn var þá búinn að standa svo stutta stund.

Reglugjörðin hljóðar þannig:

1. gr.

Sá er tilgángur prestaskólans í Reykjavík, að fræða svo þá, sem í hann gánga, að þeir verði menntaðir kennimenn, uppbyggilegir sálusorgarar og nytsamir embættismenn.

2. gr.

Tilsögnina skal veita í fyrirlestrum, og skulu kennslugreinirnar vera þessar: 1, Útskýríng ritn-

Oplysning om Udförelsen af disse Grundbestemmelser, der saaledes var overladt til Forstanderen og Ephoratet. Senere blev efter Forstanderens Anmodning af Directionen tilstillet ham det theologiske Facultets Bemærkninger. Efterat Pastoralseminariet havde i eet Aar været i Virksomhed (ɔ: fra 1. October 1847 til Juni Maaneds Udgang 1848), indsendte Forstanderen til Ephoratet et af ham udarbeidet Udkast til et Regulativ for dette Institut, bygget paa de i ovenmeldte allerhöjeste Resolution indeholdte Grundbestemmelser, samt affattet saavel med Hensyn til de af Biskoppen og de theologiske Professorer afgivne Betænkninger, som ogsaa til den vundne Erfaring. Dette Udkast fremsendte derpaa Ephoratet, ledsaget af dets Bemærkninger, til Cultusministeren, der lagde samme til Grund for det Regulativ for Pastoralseminariet, som han den 30. Juli 1850 forelagde Hans Majestæt til Approbation, dog, med Hensyn til den korte Erfaring, kun som forelöbigt.

Regulativet lyder saaledes:

§ 1.

Pastoralseminariet i Reykjavik har det Formaal, at uddanne sine Alumner til oplyste Geistlige, opbyggelige Sjælesörgere og duelige Embedsmænd.

§ 2.

Gjenstandene for Underviisningen, der meddeles i Form af Forelæsninger, ere fölgende: 1, Exegese,

íngarinnar, ásamt inngángi til gamla og nýja testamentisins. 2, Trúarfræði, biblíuleg og kirkjuleg. 3. Kristileg siðafræði. 4, Kirkjusaga, ásamt biblíusögu og sögu trúarlærdómanna. 5, Kennimannleg guðfræði: *a*, Prèdikunarlist; skulu þar gefnar stuttar reglur, en þó greinilegar, um prestlega málsnilld, að því leyti sem auðið er eptir almennum lögum hugsunarinnar; jafnframt skulu við hafðar stöðugar æfíngar, bæði í því að taka saman ræður og bera þær fram. *b*, Barnaspurníngarfræði; hún skal að eins vera innifalin í því, að venja prestaefnin við að spyrja börn með tilsögn kennarans. *c*, Kennimannleg guðfræði í þreingri merkíngu; hún skal vera leiðarvísir í því, að verja guðsorði í ýmsum sèrlegum ytri og innri kríngumstæðum og atvikum lífsins, t. a. m. í þjónustu sakramentanna, vitjun sjúklínga, húsvitjun; sömuleiðis skulu þar gefnar reglur um guðsþjónustugjörð. Sálarfræðislegar hugleiðíngar skal teingja við kennimannlegu guðfræðina.

Þegar því verður við komið, skal kenna í fyrirlestrum almennan kirkjurètt, en einkum íslenzkan kirkjurètt, og fræða prestaefnin um hinar helztu kirkjulegu tilskipanir, um skýrslur, sem prestar eiga að gefa, um stjórn á fátækra-málefnum og um forstöðu prestakalla, ásamt kirkju og kirkjujörðum.

3. gr.

Þeir, sem vilja fá kennslu í prestaskólanum, verða áður að hafa geingið undir burtfararpróf í latínuskólanum; en þeir, sem inntöku beiðast í presta-

med Indledninger saavel til det Gamle som det Nye Testament. 2, Bibelsk-kirkelig-symbolsk Dagmatik. 3, Christelig Moral. 4, Kirkehistorie, tilligemed Bibel- og Dogmehistorie. 5, Practisk Theologie: *a,* Homiletik, der angiver korte og tydelige Regler for den geistlige Talekonst, og förer dem, saavidt muligt, tilbage til Tænkningens almindelige Love (Logik), i Forbindelse med jævnlige Övelser, saavel i at udarbeide en Prædiken, som at holde den. *b,* Catechetik, der bliver at indskrænke til practiske Övelser under Lærerens Veiledning. *c,* Pastoraltheologie: Anviisning til det guddommelige Ords Anvendelse paa særegne indre og ydre Stillinger og Forhold i Livet, saasom: Sacramenternes Administration, Sygebesög, Huusbesögelser og en liturgisk Anviisning. Til Pastoraltheologien knyttes psychologiske Betragtninger.

Naar Leilighed dertil haves, holdes et Forelæsningscursus over saavel den almindelige, som navnlig den islandske Kirkeret, og Seminaristerne bibringes Kundskab om de vigtigste gjeldende geistlige Anordninger, om geistlige Indberetninger, Fattigvæsenets Bestyrelse, samt Bestyrelsen af et Beneficium med Kirke og Mensal-gods.

§ 3.

Adgang til Benyttelse af Pastoralseminariets Underviisning betinges af en absolveret Afgangsexamen ved den islandske lærde Skole, og vil det for dem, der melde sig til Optagelse sildigere end et

skólann, þegar meir en ár er liðið frá því, er þeir af luku burtfararprófi í skólanum, skulu skyldir áður að gánga undir inntökupróf í prestaskólanum. Með þessu skilyrði fá þeir, sem útskrifaðir eru úr skólanum, eða hafa geingið undir fyrsta próf á háskólanum, inntöku í prestaskólann, þángað til fullkomið burtfararpróf kemst á í skólanum.

4. gr.

Inntökupróf skulu kennarar prestaskólans halda með tilsjón biskupsins. Prófsgreinirnar skulu vera þessar: að snúa latínu og grísku á íslenzku, latínskur stýll, mannkynssaga, og ebreska fyrir þá, sem hug hafa á að fá í henni ýtarlegri tilsögn, sem kostur verður gefinn á í prestaskólanum. Skal yfirheyrslan einkum miða til þess, að komast að því, hve mikilli almennri menntun í vísindum og andlegum þroska hver einn hefur náð, meðan hann dvaldi í skóla. Reynist sá, sem undir prófið geingur, hæfur til inntöku í prestaskólann, fær hann, að afloknu prófi, einhverja af þessum 3 einkunnum: *admissus cum laude, admissus,* eða *vix admissus.*

5. gr.

Kennslunni skal svo hagað, að henni verði lokið á tveim árum; en eins og hver sá, sem þess beiðist, skal eiga kost á að halda leingur áfram lærdómsiðkunum, þannig skulu og stjórnendur presta-

Aar efterat de have taget Afgangsexamen i Skolen, være nödvendigt, forud at underkaste sig et Tentamen ved Pastoralseminariet. Indtil fuldstændig Afgangsexamen bliver afholdt ved Skolen, have de, der ere dimitterede derfra eller have taget Examen Artium, Adgang til Optagelse i Pastoralseminariet, under de her foreskrevne Betingelser.

§ 4.

Ved et saadant Tentamen, der bliver at foretage af Pastoralseminariets Lærere, under Tilsyn af Biskoppen, som geistlig Ephor, skulle Examensgjenstandene være: Oversættelse fra Latin og Græsk, en latinsk Stiil, Historie, samt Hebraisk for dem, der önske at deeltage i den videre Underviisning i dette Sprog, som tilbydes ved Pastoralseminariet. Bör Examinationen især gaae ud paa at pröve, hvilken almindelig literair Dannelse og aandelig Modenhed Candidaten under det tilbagelagte Skolecursus har opnaaet. Naar Candidaten ellers befindes at være moden til Optagelse i Pastoralseminariet, meddeles for Udfaldet af Tentamen Characteren: Admissus cum laude, Admissus, eller Vix admissus.

§ 5.

Underviisningen indrettes saaledes, at den kan absolveres i to Aar; men ligesom det skal være dem, som önske saadant, uformeent, at fortsætte deres Forberedelse i længere Tid, saaledes vil og af Pastoralseminariets Bestyrelse kunne meddeles Tilladelse

skólans geta veitt leyfi til, að gánga undir próf eptir skemmri tíma en tvö ár.

6. gr.

Þeir, sem vilja fá þvílíkt leyfi, skulu brèflega beiðast þess af umsjónarmönnum prestaskólans, um leið og þeir sækja um inntöku í prestaskólann, og gánga síðan undir frumpróf í biblíuþýðíngu, kirkjusögu, trúar- og siða-fræði; skal prófi þessu hagað á sama hátt, sem fyrir er skipað um inntökuprófið í 4. gr.; forstöðumaður prestaskólans sendir síðan skýrslu um afdrif prófsins umsjónarmönnum prestaskólans, og veita þeir þá leyfi það, sem um var beðið, en þó einúngis þegar svo stendur á, að prófdómendur í einu hljóði hafa álitið þann, sem undir próf gekk, til þess hæfan.

7. gr.

Prestaskóla-árið byrjar 1. dag októbermán., og endar 30. dag júnímán.; er þá sumarleyfi um 3 mánuði, júlí, ágúst og september. Ári þessu skal skipta í tvo hluti, og nær hinn fyrri fram í miðjan febrúarmánuð, en hinn síðari til júnímánaðarloka. Í byrjun hvers skólamissiris semur forstöðumaðurinn lestrartöflur, sem umsjónarmennirnir eiga að samþykkja; lestrartöflur þessar skulu sýna, hvernig kennslunni miðar áfram, bæði yfir höfuð að tala og í hverri einstakri vísindagrein, sem nefnd er í 2. gr. Ekki skal verða hlè á kennslunni, nema á sunnu- og helgi-dögum, og þar að auki

til at indstille sig til Examen efter en kortere Forberedelsestid end to Aar.

§ 6.

De, som maatte attraae en saadan Tilladelse, bör samtidig med deres Ansögning om Optagelse i Pastoralseminariet derom indgive et skriftligt Andragende til Ephoratet, og derpaa underkaste sig en forelöbig Examen i Exegetik, Kirkehistorie, Dogmatik og Moral, der afholdes paa samme Maade, som foreskrevet er med Tentamen i § 4, hvorefter Tilladelsen meddeles af Ephoratet, dog ikkun i det Tilfælde, at Vedkommende, ifölge den Indberetning, som Forstanderen for Pastoralseminariet har at afgive om Udfaldet af en saadan Examen, af Censorerne eenstemmigen dertil er anseet moden.

§ 7.

Ved Pastoralseminariet begynder Studieaaret den 1. October og sluttes den 30. Juni saaledes, at der holdes Sommerferie i de tre Maaneder: Juli, August og September. Det deles i to Semestre, hvoraf det förste gaaer til Midten af Februar, det sidste til Slutningen af Juni-Maaned. I Begyndelsen af hvert Semester indsender Forstanderen for Pastoralseminariet Lectionstabeller til Ephoratets Approbation, der vise, hvorledes Underviisningen i det Hele, som i de enkelte under § 2 anförte Discipliner skrider frem. I Studieaarets Löb afbrydes Underviisningen ikkun ved Sön- og Helligdagene, samt ved Juul, Paaske og Sommerferien, og bör den

í jóla-, páska- og sumar-leyfi, og skal kennslutíðin í hverri viku vera að minnsta kosti 36 stundir.

8. gr.

Burtfararpróf skal ár hvert halda í miðjum ágústmán. Í próftöflu þeirri, sem forstöðumaður prestaskólans sendir áður umsjónarmönnunum, skulu vera tilgreindar greinir þær, sem prófið verður haldið í; þar skal og skýrt frá, í hverri röð prófið skuli fara fram. Prestaefnin skal reyna í öllum þeim kennslugreinum, sem taldar eru í 2. gr., og skal haga prófinu þannig:

1. Í biblíuþýðíngu er prófið bæði munnlegt og skriflegt í því, sem yfir farið hefur verið í 2 ár úr nýja og gamla testamentinu. Auk inngángsins til N. Ts., skal það, sem yfirfarið hefur verið á frummáli N. Ts., að minnsta kosti ná yfir þetta: eitthvert af hinum leingri þremur fyrstu guðspjöllum, guðspjall Jóhannesar, kennimannlegu brèfin, brèfið til Rómverja, brèfið til Efesusmanna, brèfið til Galatíumanna, eða fyrra brèfið til Korintuborgarmanna; en aðrar bækur N. Ts. skal yfirfara á íslenzkri túngu. Í G. T. skal prófið vera úr inngánginum til G. Ts., og þeim kafla úr því á íslenzku máli, sem lesinn hefur verið á prestaskólanum, og þeir, sem gánga undir próf í ebresku, skulu hafa yfirfarið 1 bók í sálmunum, eða jafnlángan kafla í spámönnunum á frumtúngu G. Ts.

2, Í trúarfræði, og

3, í siðafræði er prófið bæði skriflegt og munnlegt.

ugentlige Underviisning idetmindste indbefatte 36 Timer.

§ 8.

En offentlig Afgangsexamen afholdes hvert Aar i Midten af August-Maaned, og indsender Forstanderen for Pastoralseminariet i Forvejen til Ephoratet en Examenstabel, der indeholder en Fortegnelse over samtlige Examensgjenstande, samt Angivelse af den Orden, hvori Examen foregaaer. Ved denne Examen blive Alumnerne at pröve i samtlige under § 2 anförte Underviisningsgjenstande, nemlig:

1, I Exegetik anstilles saavel skriftlig som mundtlig Pröve i hvad der i to Aar er læst i det Nye og i det Gamle Testament, hvilket idetmindste maa indbefatte: i det Nye Testament, foruden Indledningen til samme, i Grundsproget: et af de större synoptiske Evangelier, Johannis Evangelium, Pastoralbrevene, Romer-, Epheser-, Galater-, eller det förste af Korinther-brevene, og i Modersmaalet: det övrige Nye Testament. I det Gamle Testament: Indledningen til samme, og det Qvantum af Testamentet i Modersmaalet, som har været foredraget i Pastoralseminariet, samt for dem, der opgive Hebraisk til Examen: 1 Bog af Psalmerne, eller et tilsvarende Qvantum af Propheterne, i Grundsproget.

2, I Dogmatik og

3, i Moral aflægges en skriftlig og en mundtlig Pröve.

4, Í kirkjusögu, ásamt biblíusögu og sögu trúarlærdómanna, er prófið einúngis munnlegt.

5, Í prèdikunarlist er hið skriflega próf innifalið í því, að semja prèdikun út af einhverjum tilteknum texta, en munnlega prófið í því, að prestaefnin flytja ræðuna í viðurvist prófdómenda við lok prófsins.

6, Í barnaspurníngarfræði er prófið einúngis fólgið í barnaspurníngu, og skulu umsjónarmenn prestaskólans sjá svo til, að nokkur börn sèu í því skyni kölluð til kirkju.

7, Í kennimannlegri guðfræði og

8, í kirkjurètti skal, eptir því sem á stendur, annaðhvort halda sèrstakt próf, eða taka það saman við prófið í öðrum kennslugreinum, t. a. m. trúarfræði og kirkjusögu; en hvort heldur er, skulu einkunnir fyrir hinar fyrnefndu greinir jafnan lagðar saman við einkunnirnar fyrir trúarfræði og kirkjusögu.

9. gr.

Burtfararpróf skal haldið í viðurvist biskupsins af kennendum prestaskólans, og skiptast þeir á um að hafa tilsjón hjá þeim, sem útskrifast, meðan þeir eru að leysa úr hinum skriflegu spurníngum. Bæði skrifleg og munnleg svör skal biskup og hinir föstu kennendur prestaskólans dæma, og ákveða þeir hver um sig, jafnskjótt og þeir hafa gefið atkvæði sitt í hverri prófgrein, einhverja af þessum einkunnum: afbragðsvel, dável, vel, sæmilega,

4, I Kirkehistorie, med Bibel- og Dogmehistorie, anstilles alene mundtlig Examination.

5, I Homiletik bestaaer den skriftlige Pröve i Udarbeidelse af en Prædiken over et opgivet Æmne; den mundtlige i at afholde den udarbeidede Prædiken, hvilket foretages henimod Examens Slutning i Censorernes Nærværelse.

6, I Catechetik bestaaer Pröven alene i Catechisation, hvortil endeel Börn, efter Ephoratets Foranstaltning, sammenkaldes i Kirken.

7, I Pastoraltheologie og

8, i Kirkeret anstilles, efter Omstændighederne, enten en særskilt mundtlig Pröve, eller, hvad deraf er læst i Pastoralseminariet, medtages under Examinationen af andre Discipliner, saasom Dogmatik og Kirkehistorie, hvortil Characteren for de förstnævnte i begge Tilfælde bör henlægges.

§ 9.

Examen afholdes i Biskoppens Nærværelse af Pastoralseminariets Lærere, der skiftes til at have Tilsynet med de skriftlige Udarbeidelser; men saavel disse, som de mundtlige Præstationer, bedömmes af Biskoppen og de faste Lærere, der hver for sig, umiddelbart efter Bedömmelsen af enhver Pröve, meddeler en af fölgende Specialcharacterer: *Udmærket godt, Meget godt, Godt, Temmelig godt,*

laklega, illa. Síðan skal leggja saman atkvæði prófdómendanna, og gjöra af þeim einstaka einkunn í hverri prófgrein; en í þeim greinum, sem prófið er bæði munnlegt og skriflegt í, skal leggja saman atkvæðin fyrir hvorttveggja, og gjöra af eina einstaka einkunn fyrir alla greinina; þó skal prèdikunarlist vera undanskilin; þar skulu vera tvær einkunnir, önnur fyrir að semja ræðuna, og hin fyrir framburð. Fyrir prófgreinir þær, sem taldar eru, verða þannig gefnar 7 einstakar einkunnir, eða: 1 fyrir biblíuþýðíngu, 1 fyrir trúarfræði, 1 fyrir siðafræði, 1 fyrir kirkjusögu, 2 fyrir prèdikunarlist, og 1 fyrir barnaspurníng. Fyrir kennimannlega guðfræði og kirkjurètt skal þar á mót ekki gefa sèrstaka einkunn (eins og getið var um í 8. gr.), og hefur þá prófið í þessum greinum engin beinlínis áhrif á aðaleinkunnina.

10. gr.

Hinar einstöku einkunnir gilda þetta í tölum: *afbragðsvel* = 8; *dável* = 7; *vel* = 5; *sæmilega* = 1; *laklega* = ÷ 7; *illa* = ÷ 23. Úr hinum einstöku einkunnum skal búa til eina aðaleinkunn, sem heitir: *fyrsta einkunn, önnur einkunn*, eða *þriðja einkunn;* er hún ákveðin eptir tölugildi hinna einstöku einkunna samtals á þessa leið: til fyrstu einkunnar þarf að minnsta kosti 4 dável og 3 vel, eða 43 tölur; til annarar einkunnar 4 vel og 3 sæmilega, eða 23 tölur; til þriðju ein-

Maadeligt, Slet. De af Censorerne afgivne Characterer sammenlægges, og deraf uddrages een Specialcharacteer for hver Pröve; men i de Fag, i hvilke baade en skriftlig og en mundtlig Pröve aflægges, sammenlægges Characteren til een Specialcharacteer for hele Faget, dog med Undtagelse af Homiletiken, hvor Charactererne, den ene for Talens Udarbeidelse, den anden for det mundtlige Foredrag, holdes adskilte som to Specialcharacterer; og vil der saaledes for de nævnte Examinationsfag falde syv Specialcharacterer, nemlig: for Exegetik een, Dogmatik een, Moral een, Kirkehistorie een, Homiletik to og Catechetik een. For Pröven i Pastoraltheologie og Kirkeret gives derimod ikke særskilt Characteer (som i § 8 bemærket), og har den saaledes ingen umiddelbar Indflydelse paa Bestemmelsen af Hovedcharacteren.

§ 10.

Specialcharactererne tillægges fölgende Talværdier: *Udmærket godt* = 8, *Meget godt* = 7, *Godt* = 5, *Temmelig godt* = 1, *Maadeligt* = ÷ 7, *Slet* = ÷ 23. Af de faldne Specialcharacterer uddrages en Hovedcharacteer, der benævnes: *Förste, Anden,* eller *Tredie* Characteer, og bestemmes ved Specialcharacterernes sammenlagte Talværdi efter fölgende Forhold: Til *förste Characteer* fordres idetmindste 4 meget godt og 3 godt, eller 43 Points. Til *anden Characteer* fordres idetmindste 4 godt og 3 temmel. godt, eller 23 Points. Til *tredie Cha-*

kunnar 2 vel og 5 sæmilega, eða 15 tölur. Við fyrstu einkunn má bæta þeim viðauka *afbragðsvel*, og þarf til þess að minnsta kosti 4 afbragðsvel og 3 dável, eða 53 tölur; á sama hátt skal og skipta annari einkunn í tvo staði, og heitir hið efra stig *önnur betri einkunn*, og þarf til þess að minnsta kosti 7 vel, eða 35 tölur. Nái hinar einstöku einkunnir saman lagðar ekki 15 tölum, má ekki heita, að sá, sem svo stendur á fyrir, hafi af lokið prófi, og getur hann þá ekki geingið undir nýtt próf, fyr en að ári liðnu.

11. gr.

Umsjónarmenn prestaskólans taka mann, til að rita í bók hin helztu atriði úr yfirheyrslunni; skal sú bók vera fullgild. Að loknu prófi gefur forstöðumaðurinn hverjum þeim, sem hefur af lokið því, vitnisburðarbrèf, og setur undir það innsigli prestaskólans; þar skal til greina bæði aðaleinkunn og allar einstakar einkunnir, og gefa vitnisburð fyrir iðni, menntun og siðferði. Vitnisburðarbrèfið skal síðan rita í prófbókina, og staðfest eptirrit þess skal senda umsjónarmönnum prestaskólans. Prenta skal á ári hverju stutta skýrslu bæði um afdrif prófsins og alla tilhögun á kennslunni.

12. gr.

Einkunnir guðfræðínga frá háskólanum í Kaup-

racteer fordres idetmindste 2 godt og 5 temmel. godt, ellel 15 Points. *Förste Characteer* kan forhöjes med Tillægget: *Med Udmærkelse,* hvortil idetmindste fordres en Talværdi af 4 *udmærket godt* og 3 *meget godt,* eller 53 Points; og ligeledes kan *anden Characteer* deles i to Dele, hvoraf förste Deel kaldes: *Anden Characteer med Föje* og indbefatter idetmindste 7 *godt,* eller 35 Points. Med Specialcharacterer af en mindre Talværdi en 15 Points antages den Vedkommende ikke at have bestaaet Examen, i hvilket Tilfælde han ikke kan indstille sig til Examen igjen förend efter et Aars Forlöb.

§ 11.

Af Ephoratet antages en Protocolförer, der i en dertil authoriseret Protocol indförer de vigtigste Momenter af Examinationen. Efter afholdt Examen meddeler Forstanderen for Pastoralseminariet Enhver, der har bestaaet Examen, et med Pastoralseminariets Segl forsynet *testimonium,* der indeholder saavel den erholdte Hovedcharacteer, som samtlige Specialcharacterer, tilligemed et Vidnesbyrd om den Paagjeldendes Flid, Dannelse og Sædelighed, hvorpaa det indföres i Examensprotocollen, og en vidimeret Afskrift deraf tilstilles Ephoratet. En kort Beretning bliver aarligen at trykke, saavel om Udfaldet af Examen, som Underviisningens Gang i det Hele.

§ 12.

Fölgende Characterer for theologiske Candi-

mannahöfn og prestaefna úr prestaskólanum skulu gánga jafnhliða þannig:

í háskólanum:		*í prestaskólanum:*
Laudabilis	jafnt	*afbragðseinkunn;*
Haud illaud. primi gradus	—	*fyrstu einkunn;*
Haud illaud. secundi gr.	—	*annari einkunn;*
Non contemnendus ...	—	*þriðju einkunn.*

13. gr.

Prestaskólinn, sem eptir ákvörðun sinni er æðri menntunarskóli handa prestaefnum á Íslandi, er vísindastofnan sèr í lagi, og að öllu leyti út af fyrir sig. Prestaskólinn skal vera undir yfirumsjón stiptsyfirvaldanna, en öll nákvæmari umsjá skal falin forstöðumanni prestaskólans á hendur; hann skal og stýra kennslunni, og eru honum til aðstoðar í kennslunni settir tveir fastir kennarar. Þar að auk er stiptsyfirvöldunum gefið vald til, að taka tímakennara til að halda fyrirlestra í kirkjurètti, og saungkennara til að kenna prestaefnunum að tóna.

II. Kennararnir og kennslan.

Auk Drs. P. Pèturssonar, sem 21. dag maímán. 1847 var af konúngi kjörinn til forstöðumanns prestaskólans og Lector theol., var honum til aðstoðar við kennsluna af stiptsyfirvöldunum settur aðjúnkt við latínuskólann S. Melsteð, en síðan var honum af konúngi 17. dag septembermán. s. á. veitt kennaraembætti við prestaskólann. Ári síðar var sèra H. Árnason settur af stiptsyfirvöldunum

dater fra Kjöbenhavns Universitet og Candidaterne fra Pastoralseminariet stilles ligemed hinanden:

Ved Universitetet:		Ved Pastoralseminariet:
Laudabilis	=	*1. Characteer med Udmærkelse;*
Haud illaudab. primi gradus	=	*1. Characteer;*
Haud illaudab. secundi gradus	=	*2. Characteer;*
Non contemnendus	=	*3. Characteer.*

§ 13.

Pastoralseminariet, der ifölge sin Bestemmelse er en höjere Dannelsesanstalt for vordende Geistlige paa Island, er en for sig bestaaende selvstændig Læreanstalt. Stiftsövrigheden har Overtilsyn med denne Dannelsesanstalt, men det nærmere Tilsyn besörges og Underviisningen ledes af Forstanderen, til hvis Medhjelp ved Underviisningen 2 Docenter ansættes. Desuden bemyndiges Stiftsövrigheden til at antage en Timelærer til at afholde Forelæsninger over Kirkeretten, samt en Syngelærer til at undervise de Studerende i Messning.

II. Lærerne og Underviisningen.

Foruden Dr. P. Pètursson, som den 21. Mai 1847 allernaadigst var udnævnt til Forstander for Pastoralseminariet og Lector theologiæ, blev S. Melsteð, Adjunct ved den lærde Skole, af Stiftsövrigheden antaget til Medhjelp ved Underviisningen, men under 17. September s. A. ansat som Docent ved Læreanstalten. Næste Aar blev Pastor H. Arne-

til að kenna forspjallsvísindi, sálar- og hugsunarfræði, í prestaskólanum, en 14. maí 1850 var hann af konúngi kjörinn til að vera kennari við prestaskólann. Hinir föstu kennarar við prestaskólann eru þannig 3 með forstöðumanninum.

Fyrsta árið, frá byrjun októbermán. 1847 til júnímánaðar-loka 1848, var lesið fyrir þeim, sem komu á prestaskólann, öllum í einu lagi, en þegar nýir bættust við árið eptir, varð að hafa þá sína í hvoru lagi, þar eð hinir nýkomnu ekki voru svo undirbúnir, að þeir gætu fylgzt með hinum, sem leingra voru komnir; vegna þessa voru prestaskólanum feingnar 2 stofur til fyrirlestra, fyrst í skólahúsinu, og frá því árið 1850 hafa þær verið leigðar úti í bænum fyrir 200 rdl., sem stjórnin veitir prestaskólanum árlega til húsaleigu, eldiviðar og ljósa.

Kennslugreinunum er skipt milli kennaranna á þessa leið:

a, Biblíuþýðíng. Forstöðumaðurinn fer með prestaefnunum í tvö ár yfir þessar bækur N. Ts.: kennimannlegu brèfin, brèfið til Efesusmanna, Rómverjabrèfið, 1. brèfið til Korintuborgarmanna, og bæði brèfin til Tessaloníkumanna. Kennari S. Melsteð les með báðum deildum annað árið 3 fyrstu guðspjöllin, og hitt árið Jóhannesar guðspjall og brèf hans; þar að auk með fyrri deildinni annaðhvort brèfin til Galatíu- og Filippi-manna og Jakobs brèf,

sen af Stiftsövrigheden constitueret til at holde propædevtiske Forelæsninger, navnlig over Psychologie og Logik ved Pastoralseminariet, men under 14. Mai 1850 allernaadigst beskikket til Docent ved samme. Lærerpersonalet bestaaer saaledes af 3 faste Lærere, Forstanderen iberegnet.

I det förste Aar, nemlig fra Begyndelsen af October-Maaned 1847 til Udgangen af Juni-Maaned 1848, var der kun eet Hold Studerende, men i det fölgende Aar blev det ved nye Alumners Optagelse nödvendigt at dele dem i to Classer, da de nys optagne manglede den fornödne Forberedelse forat kunne fölge med de videre komne. Paa Grund heraf fik Pastoralseminariet to Læsestuer, först i Skolebygningen, og siden A. 1850 i Byen, for en aarlig Leje af 200 rdl., der allernaadigst ere bevilgede til Anskaffelse af Læsestuer, Brændsel og Belysning.

Underviisningsgjenstandene ere fordeelte mellem Lærerne paa fölgende Maade:

a, Exegetik. Forstanderen gjennemgaaer i to Aar med Alumnerne fölgende Böger af det Nye Testament: Pastoralbrevene, Epheser-, Romer- og det förste af Corintherbrevene, samt begge Brevene til de Tessaloniker. Docent S. Melsteð gjennemgaaer med begge Afdelinger det ene Aar de 3 synoptiske Evangelier, og det andet Aar Johannis Evangelium og hans Breve; med den förste Afdeling enten Galater- og Philippenser-Brevene, samt

eða brèfið til Ebreskra. Allar þessar bækur eru lesnar á frummálinu með nákvæmum samanburði og ýtarlegum skýríngum, og jafnframt iðulega bæði yfirheyrt munnlega úr því, sem lesið er, og haldnar skriflegar æfíngar. Kennararnir hafa látið sèr annt um, að lesa sem mest af biblíuþýðíngu fyrra lestrarárið, nl. 10 til 12 tíma í hverri viku, svo stúdentarnir gætu sem fyrst náð þeim grundvelli, sem trúar- og siða-fræði eru byggðar á. Þar á mót hafa þeir, vegna hins nauma tíma, sem ætlaður er til kennslunnar, ekki getað komizt yfir að yfirfara hinar aðrar bækur N. Ts. á íslenzku, eins og gjört er ráð fyrir í reglugjörðinni, nema að svo miklu leyti sem sagt er frá inntakinu í postulanna-gjörníngum, bæði í inngángi sumra Páls brèfa, og sèr í lagi í kirkjusögunni. En þar eð það, sem lesið er í frummálinu, er talsvert meira en það, sem minnst er til tekið í reglugjörðinni, virðist þetta vera fullkomið jafnvægi þess, sem fyrir skipað er að lesa, og það því fremur, sem það mun verða affarabetra fyrir prestaefnin, að vel sè farið í það, sem lesið er, en að lauslega sè hlaupið með þeim yfir meira. Ekki hefur því heldur orðið komið við, að lesa kafla úr gamla testamentinu sèr á parti á íslenzku, heldur hafa að eins þeir staðir verið útskýrðir, sem vitnað er til í N. T., og, nær tækifæri hefur gefizt, útlistað

Jacobs Brev, eller Brevet til de Hebræer. Alle disse Böger blive med nöjagtige Jævnförelser og udförlige Forklaringer gjennemgaaede i Grundsproget, hvorhos der jævnlig anstilles mundtlige Examinatorier og holdes skriftlige Övelser. Lærerne have bestræbt sig for at gjennemgaae saa meget som muligt af det Nye Testamentes Exegese i det förste Aar, nemlig 10—12 Timer om Ugen, for at de Studerende snarest muligt kunde blive funderde i denne Disciplin, som den Grundvold, hvorpaa Dogmatiken og Moralen ere byggede. Derimod have de paa Grund af den korte Tid, hvortil Underviisningen er indskrænket, ikke kunnet overkomme at gjennemgaae de övrige Böger af det Nye Testament i Modersmaalet, saaledes som det er foreskrevet i Regulativet, undtagen forsaavidt Indholdet af Apostlernes Gjerninger er meddeelt saavel i Indledningen til nogle af Pauli Breve, som navnlig i Kirkehistorien. Men da det Pensum, som læses i Grundsproget, er betydelig större end det, som Regulativet fordrer som Minimum, er dette formentligen et Æqvivalent for det Normerede, saa meget mere, som en udförlig Udvikling af det Læste vistnok vil være til större Gavn for Alumnerne, end om et större Qvantum kun löselig blev gjennemgaaet. I det Gamle Testament har man heller ikke faaet Tid til at gjennemgaae et særskilt Qvantum i Modersmaalet, men har maattet indskrænke sig til at fortolke de Steder, der ere citerede i det Nye Testa-

samband kristindómsins og Gyðíngatrúarinnar, skyldugleiki þeirra og mismunur; einnig hefur Gyðíngasagan verið tekin inn í kirkjusöguna. Ekki hefur heldur neitt orðið lesið í G. T. á frummálinu, af því þeir, sem geingið hafa á prestaskólann, ekki hafa skilið ebresku; en hvorki leyfir tíminn nè tilgángur prestaskólans, að þeim sè þar kennd málfræði, þar eð þetta virðist heyra til frummenntunarinnar.

b, *Trúarfræði.* Forstöðumaðurinn heldur fyrirlestra yfir trúarfræðina 4—5 tíma í viku fyrra árið, og hèr um bil 2 tíma í viku seinna árið, skiptir henni í kafla, og þeim aptur í greinir, sem hann nákvæmar útlistar. Hann hefur stundum yfirheyrt stúdentana úr henni munnlega, og þar að auki ætíð lagt fyrir þá skriflegar spurníngar úr henni til úrlausnar, og til þess varið tveimur eptirmiðdagstímum einu sinni í hverri viku fyrra árið, en færri tímum seinna árið, og varið þá þeim mun fleiri til kennimannlegu guðfræðinnar.

c, *Siðafræði.* Kennari S. Melsteð kennir siðafræði hið síðara lestrarár 4 tíma í viku. Til grundvallar fyrir þessum fyrirlestrum hefur verið lagt „Grundrids til Moralphilosophiens System" eptir biskup Martensen, en bætt við og aukið inn í atriðum, þar sem þess hefur helzt þótt þörf, einkum í ingánginum og dyggðafræðinni. Til munnlegrar

ment, samt leilighedsviis udvikle Christendommens Forhold til Jödedommen, deres Slægtskab og Modsætning, ligesom ogsaa Jödernes Historie er optaget i det kirkehistoriske Foredrag. Ligesaalidt har man været istand til at læse noget i det Gamle Testament i Grundsproget, da de, som have freqventeret Pastoralseminariet, ikke have forstaaet Hebraisk; men hverken tillader den korte Tid, eller Pastoralseminariets Formaal, at man der giver sig af med den grammatikalske Sprog-Underviisning, hvilket formentligen hörer til den elementare Underviisning.

b, Dogmatik. Forstanderen foredrager Dogmatiken 4—5 Timer om Ugen i det förste Aar, men omtrent 2 Timer ugentlig i det sidste Aar. Han deler den i Afsnit, og disse igjen i Paragrapher, som han siden nærmere udvikler. Undertiden har han anstillet mundtlige Examinatorier, og derhos stedse skriftlige Övelser, hvortil han har anvendt 2 Eftermiddagstimer eengang om Ugen i det förste, men noget færre Timer i det sidste Aar, for da at kunne anvende desto flere Timer til den practiske Theologie.

c, Moral. Docent S. Melsteð foredrager Moral i det sidste Studieaar 4 Timer ugentlig. Til Grund for disse Forelæsninger har været lagt „Grundrids til Moralphilosophiens System“ af Biskop Martensen, foröget med indskudte Afsnit, hvor dette syntes nödvendigt, navnlig i Indledningen og Dydslæren. Til mundtlig Examination anvendes sædvanlig 1

yfirheyrslu er venjulega varið 1 tíma í viku, og til skriflegra æfínga 2 eptirmiðdagstímum í viku.

d, Kirkjusaga. Kennari S. Melsteð les kirkjusögu fyrir með báðum deildunum í sameiníngu, annað árið fram að Lúthers siðabót, og annað fram að vorum tímum, 4 – 5 tíma í viku.

e, Kirkjurèttur. Eptir uppástúngu forstöðumannsins og tilhlutun umsjónarmannanna hefur landsyfirrèttardómari J. Pètursson seinustu tvö árin lesið yfir kirkjurèttinn með báðum deildum í sameiníngu 3 tíma í viku. Hefur hann í fyrirlestrum sínum bæði útlistað hinn almenna kirkjurètt, og sèr í lagi íslenzkan kirkjurètt, og frætt prestaefnin um hinar helztu kirkjulegu tilskipanir, um skýrslur, sem prestar eiga að gefa, um stjórn á fátækra-málefnum og um forstöðu prestakalla, ásamt kirkju og kirkjujörðum.

f, Kennimannleg guðfræði. Forstöðumaðurinn heldur einu sinni í viku tvo tíma í senn seinna árið fyrirlestra yfir prèdikunarlist, og gefur jafnframt stuttar reglur fyrir því, hvernig semja skuli tækifærisræður. Þar að auki fær hann stúdentunum seinni hluta seinna ársins ræðutexta, og lætur þá leggja út af þeim, og síðan flytja ræðurnar í dómkirkjunni, hèr um bil einu sinni á hverjum hálfsmánaðarfresti.

g, Barnaspurníng. Forstöðumaðurinn venur prestaefnin við að spyrja börn, og ver til þess síðari hluta seinna ársins tveim tímum einu sinni í viku.

Time ugentlig, og til skriftlige Övelser 2 Eftermiddagstimer om Ugen.

d, Kirkehistorie. Docent S. Melsteð foredrager Kirkehistorie med begge Afdelinger i Forening, det ene Aar indtil Reformationen, og det andet Aar indtil vore Tider, 4—5 Timer ugentlig.

e, Kirkeret. Efter Forstanderens Indstilling og Ephoratets Foranstaltning har Landsoverretsassessor J. Pètursson i sidstafvigte to Aar holdt Forelæsninger over Kirkeretten for begge Afdelinger i Forening 3 Timer ugentlig. I disse Foredrag har han saavel udviklet den almindelige Kirkeret, som navnlig den islandske Kirkeret, og bibragt Seminaristerne Kundskab om de vigtigste gjeldende geistlige Anordninger, om de af de Geistlige afgivende Indberetninger, Fattigvæsenets Bestyrelse, samt Bestyrelsen af et Beneficium med Kirke og Mensalgods.

f, Practisk Theologie. Forstanderen foredrager den geistlige Talekunst to Timer ugentlig i det sidste Aar, og giver tillige korte Regler for Udarbeidelse af Leilighedstaler. I det andet Aars sidste Halvaar lader han Alumnerne udarbeide Taler over opgivne Texter, som de derpaa holde i Kirken, omtrent hver fjortende Dag.

g, Catechetik. Forstanderen lader Alumnerne anstille Övelser i at catechisere, hvortil han i det andet Aars sidste Halvaar anvender 2 Timer eengang om Ugen.

h, Forspjallsvísindi, sálar- og hugsúnar-fræði. Kennari H. Árnason segir til í þeim. Skólaárið 1848—49, fyrsta árið, sem forspjallsvísindi voru lesin á prestaskólanúm, var lokið við *Cursus* í þeim á einu ári; voru þá og báðar deildir saman; en upp frá því urðu forspjallsvísindi 2 ára *Cursus*, og báðar deildirnar sín í hvoru lagi. Af þessum 2 skólaárum hafa venjulega geingið $^3/_4$ til fyrirlestra yfir sálarfræði, en ekki meira en $^1/_4$ til fyrirlestra yfir hugsunarfræði, sem ætíð hefur verið lesin síðara hluta seinna ársins. Einu sinni í viku hverri hefur ætíð verið yfirheyrt, svo að allt hefur verið lesið upp aptur *examinando*, sem lesið hefur verið; þó varð því að eins við komið í hugsunarfræði skólaárið 1854—55. Þessir fyrirlestrar hafa verið haldnir 7—8 tíma um vikuna, en þar að auk hafa opt seinni hluta vetrar verið aukatímar, sem ekki hafa staðið á lestrartöflunni.

i, Tón. Organsleikari og saungkennari P. Gudjohnsen kennir tón báðum deildunum í einu lagi einu sinni í viku.

III. Burtfararprófið.

Burtfararprófið er haft öldúngis eins og fyrir skipað er í reglugjörðinni. Þeir, sem útskrifast eiga, fá 6 til 8 vikna upplestrartíma, áður en prófið byrjar. Nokkru áður tilkynnir forstöðumaðurinn

h, De propædevtiske Discipliner. Psychologie og Logik foredrages af Docent H. Arnesen. I Studieaaret 1848—49, det förste Aar som disse Discipliner bleve foredragne i Pastoralseminariet, blev dette Cursus tilendebragt i Löbet af 1 Aar. Begge Afdelinger vare da ogsaa samlede; men fra den Tid have disse Discipliner udgjort et toaarigt Cursus, og begge Afdelinger været adskilte. Af disse 2 Studieaar ere der sædvanlig medgaaede $^3/_4$ Dele til Forelæsninger over Psychologien, men ikke mere end $^1/_4$ til Forelæsninger over Logiken, som bestandig er bleven gjennemgaaet i det 2. Aars sidste Semester. Eengang ugentlig har der bestandig været Examinatorium, hvorved alt det Læste examinando er blevet gjentaget. Dog lod dette sig gjöre kun i Logiken i Studieaaret 1854—55. Til disse Forelæsninger anvendes 7—8 Timer ugentlig; men desuden har der ofte den sidste Deel af Vinteren været Extratimer, der ikke have staaet opförte i Lectionstabellen.

i. Messning. Organist og Syngelærer P. Gudjohnsen underviser begge Afdelinger eengang ugentlig i Messning.

III. Afgangs-Examen.

Afgangs-Examen afholdes aldeles overeensstemmende med de i Regulativet foreskrevne Regler. Dimittenderne tilstaaes en Repetitionstid af 6 til 8 Uger, förend Examen begynder. Forstanderen ind-

umsjónarmönnunum, hve nær það eigi fram að fara, og stíngur upp á einhverjum, til að rita spurníngar og andsvör við hið munnlega próf. Hið skriflega próf varir í 3 daga, og mega stúdentarnir hafa 3 tíma til að semja hverja ritgjörð, en heilan dag til að taka saman ræðuna, og skiptast kennararnir til, að vera upp yfir þeim á meðan. Hið munnlega próf varir 2 eða fleiri daga, eptir því, hve margir útskrifast. Seinasta daginn bera þeir fram ræðurnar, og spyrja síðan börn í dómkirkjunni. Biskupinn er prófdómari ásamt öllum hinum föstu kennurum, og eru einkunnirnar nákvæmlega reiknaðar út eptir því, sem fyrir er mælt í reglugjörðinni. Að loknu prófi tilkynnir forstöðumaðurinn umsjónarmönnunum, hvernig það hafi geingið, og gefur hverjum þeim, sem útskrifast, vitnisburðarbrèf, sem hinir kennararnir hafa undirskrifað með honum.

beretter iforveien til Ephoratet, naar Examen skal afholdes, samt bringer en Protocolförer i Forslag, for at optegne Spörgsmaal og Svar ved den mundtlige Pröve. Den skriftlige Pröve varer i 3 Dage, og faae Studenterne 3 Timer til Udarbeidelsen af hvert Specimen, men en heel Dag til Talens Udarbeidelse, i hvilken Tid Lærerne skiftes til at have Tilsyn med dem. Den mundtlige Pröve varer 2 eller flere Dage, efter Dimittendernes Antal. Den sidste Dag holdes Talen, hvorpaa Catechisation foretages i Domkirken. Biskoppen er Censor tilligemed alle de faste Lærere. Charactererne blive nöjagtigen udregnede efter de i Regulativet foreskrevne Regler. Efter afholdt Examen indberetter Forstanderen til Ephoratet Udfaldet af samme, samt meddeler Enhver, der har bestaaet Examen, et Testimonium, som de övrige Lærere tillige med ham have underskrevet.

Listi

yfir þá, sem hafa geingið undir burtfararpróf á prestaskólanum árin 1849—1855.

1849.

Nöfn.	Biblíu-þýðíng.	Trúar-fræði.	Siðafræði	Kirkju-saga.	Prédikun.	Fram-burður.	Barna-spurníng.	Tölur.	Aðalein-kunn.	Forspjalls-vísindi.
[1] Jakob Guðmundsson	dável	afb.v.	dável	vel	dável	dável	afb.v.	49	fyrsta	vel
[2] þórarinn Böðvarsson . . .	dável	afb.v.	dável	vel	dável	afb.v.	vel	47	fyrsta	dável
[3] Gísli Jóhannesson	vel	dável	dável	dável	dável	dável	dável	47	fyrsta	vel
[4] Jón Blöndal	dável	dável	dável	afb.v.	vel	dável	vel	46	fyrsta	vel
[5] Benidikt Kristjánsson . . .	dável	dável	dável	dável	dável	vel	vel	45	fyrsta	dável
[6] Jósep Magnússon	vel	sæmil.	vel	sæmil.	sæmil.	vel	sæmil.	19	þriðja	sæmil.

[1]) Nú sem stendur prestur á Kálfatjörn í Gullbríngusýslu.

[2]) Prestur í Vatnsfirði í Ísafjarðarsýslu.

[3]) Prestur á Reynivöllum í Kjós.

[4]) Prestur á Hofi í Húnavatnssýslu.

[5]) Kapelán hjá prestinum á Múla í þíngeyjarsýslu.

[6]) Dáinn sem prestur í Breiðuvíkur-þíngum í Snæfellsnessýslu.

Fortegnelse

over dem, som have underkastet sig Afgangs-Examen ved Pastoralseminariet i Aarene 1849—1855.

1849.

Navne.	Bibelfor-tolkning.	Dogmatik.	Moral.	Kirke-historie.	Prædiken.	Foredrag.	Catechi-sation.	Points.	Hoved-Characteer.	De propæd. Discipl.
[1] J. Guðmundsson	m.g.	u g.	m.g.	godt	m.g.	m.g.	u.g.	49	förste	godt
[2] Þ. Böðvarsson	m.g.	u.g.	m.g.	godt	m.g.	u.g.	godt	47	förste	m.g.
[3] G. Jóhannesson	godt	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	47	förste	godt
[4] J. Blöndal	m.g.	m.g.	m.g.	u.g.	godt	m.g.	godt	46	förste	godt
[5] B. Kristjánsson	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	godt	godt	45	förste	m.g.
[6] J. Magnússon	godt	t.g.	godt	t.g.	t.g.	godt	t.g.	19	tredie	t.g.

[1]) Nu for Tiden Præst til Kálfatjörn inden Gullbringe-Syssel.

[2]) Præst til Vatnsfjord inden Isefjord-Syssel.

[3]) Præst til Reynivellir inden Kjose-Syssel.

[4]) Præst til Hof inden Hunevatn-Syssel.

[5]) Capellan hos Præsten til Múli i Thingöe-Syssel.

[6]) Död som Præst til Laugarbrekka, Knör og Einarslón inden Sneefjældnæs-Syssel.

Áframhald. 1850.

Nöfn.	Biblíu-þýðíng.	Trúar-fræði.	Siðafræði.	Kirkju-saga.	Prèdikun.	Fram-burður.	Barna-spurníng.	Tölur.	Aðalein-kunn.	Forspjalls-vísindi.
[7] Brynjólfur Jónsson . . .	dável	afb.v.	dável	dável	dável	dável	dável	50	fyrsta	dável
[8] Björn Halldórsson . . .	afb.v.	dável	dável	vel	dável	dável	afb.v.	49	fyrsta	afb.v.
[9] Magnús Grímsson . . .	vel	vel	vel	sæmil.	vel	vel	dável	33	önnur	vel
[10] Oddur Hallgrímsson . . .	vel	sæmil.	sæmil.	lakl.	sæmil.	afb.v.	dável	16	þriðja	sæmil.

[7]) Ábyrgðar-kapelán hjá prestinum í Vestmannaeyjum.

[8]) Prestur á Laufási í Þíngeyjarsýslu.

[9]) Prestur á Mosfelli í Gullbríngusýslu.

[10]) Barnakennari hjá kammerráði sýslumanni Th. Gudmundsen. Hann tók burtfararpróf við latínuskólann 21.—23. sept. 1848, og var leyfð inntaka á prestaskólann með stjórnarherra-brèfi 28. apríl 1849, þó hann ekki hefði lesið náttúrufræði.

Fortsættelse. 1850.

Navne.	Bibelfortolkning.	Dogmatik.	Moral.	Kirkehistorie.	Prædiken.	Foredrag.	Catechisation.	Points.	Hoved-Characteer.	De propæd. Discipl.
[7] Br. Jónson	m.g.	u.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	50	förste	m.g.
[8] B. Halldórsson	u.g.	m.g.	m.g.	godt	m.g.	m.g.	u.g.	49	förste	u.g.
[9] M. Grímsson	godt	godt	godt	t. g.	godt	godt	m g.	33	anden	godt
[10] O. Hallgrímsson	godt	t.g.	t.g.	mdl.	t.g.	u.g.	m.g.	16	tredie	t.g.

[7]) Capellan paa eget An- og Tilsvar hos Præsten paa Vestmannöerne.

[8]) Præst til Laufás i Thingöe-Syssel.

[9]) Præst til Mosfell i Gullbringo-Syssel.

[10]) Huuslærer hos Kammerraad Sysselmand Th. Gudmundsen. Han underkastede sig Afgangs-Examen ved den lærde Skole den 21.—23. Sept. 1848, og fik ved Ministeriets Skrivelse af 28. Apr. 1849 Tilladelse til at maatte optages i Pastoralseminariet, uagtet han ikke havde læst Naturlære.

Áframhald. 1851.

Nöfn.	Biblíu-þýðing.	Trúar-fræði.	Siðafræði.	Kirkju-saga.	Prèdikun.	Fram-burður.	Barna-spurníng.	Tölur.	Aðalein-kunn.	Forspjalls-vísindi.
[11] Jón þórðarson	afb.r.	dável	dável	afb.v.	vel	dável	dável	49	fyrsta	dável
[12] Jón þorvarðarson	vel	afb.v.	dável	vel	dável	vel	dável	44	fyrsta	vel
[13] Bergur Jónsson	dável	dável	dável	dável	vel	vel	vel	43	fyrsta	vel
[14] Lárus Hallgrímsson . . .	vel	vel	vel	sæmil.	vel	sæmil.	sæmil.	23	önnur	vel
1852.										
[15] Jón Bjarnason	vel	vel	dável	dável	vel	dável	dável	43	fyrsta	dável
[16] Baldvin Jónsson	vel	vel	vel	dável	vel	sæmil.	vel	33	önnur	vel
[17] Bjarni Sigvaldason . . .	vel	vel	vel	dável	vel	sæmil.	vel	33	önnur	vel
[18] Sigurgeir Jakobsson . . .	vel	vel	vel	sæmil.	vel	vel	sæmil.	27	önnur	sæmil.

[11]) Skrifari hjá biskupinum yfir Íslandi.
[12]) Prestur í Hvammi í Mýrasýslu.
[13]) Prestur á Bjarnanesi í Skaptafellssýslu.
[14]) Skrifari hjá sýslumanninum í Gullbríngusýslu.
[15]) Prestur til Lángholts í Skaptafellssýslu.
[16]) Barnakennari í Keflavík.
[17]) Prestur til Mýra, Núps og Sæbólssafnaða í Ísafjarðarsýslu.
[18]) Prestur í Breiðuvíkur-þíngum; sbr. Nr. 6.

Fortsættelse. 1851.

Navne.	Bibelfor-tolkning.	Dogmat.	Moral.	Kirke-historie.	Prædiken.	Foredrag.	Catechi-sation.	Points.	Hoved-Characteer.	Depropæd. Discipl.
[11] J. Þórðarson	u.g.	m.g.	m.g.	u.g.	godt	m.g.	m.g.	49	förste	m.g.
[12] J. Þorvarðarson . . .	godt	u.g.	m.g.	godt	m.g.	godt	m.g.	44	förste	godt
[13] B. Jónsson	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	godt	godt	godt	43	förste	godt
[14] L. Hallgrímsson . . .	godt	godt	godt	t.g.	godt	t.g.	t.g.	23	anden	godt
1852.										
[15] J. Bjarnason	godt	godt	m.g.	m.g.	godt	m.g.	m.g.	43	förste	m.g.
[16] B. Jónsson	godt	godt	godt	m.g.	godt	t.g.	godt	33	anden	godt
[17] B. Sigvaldason	godt	godt	godt	m.g.	godt	t.g.	godt	33	anden	godt
[18] S. Jakobsson	godt	godt*	godt	t.g.	godt	godt	t.g.	27	anden	t.g.

11) Amanuensis hos Biskoppen over Island.
12) Præst til Hvammur inden Myre-Syssel.
13) Præst til Bjarnanes inden Skaptefells-Syssel.
14) Contorist hos Sysselmanden i Gullbringe-Syssel.
15) Præst til Lángholt inden Skaptefells-Syssel.
16) Huuslærer i Kjeblevig.
17) Præst til Mýra, Núp og Sæbóls Menigheder i Isefjord-Syssel.
18) Præst til Laugarbrekka, o. s. v.; cfr. Nr. 6.

Áframhald. 1853.

Nöfn.	Biblíu-þýðíng.	Trúar-fræði.	Siðafræði.	Kirkju-saga.	Prèdikun.	Fram-burður.	Barna-spurníng.	Tölur.	Aðalein-kunn.	Forspjalls-vísindi.
19 Jón þorleifsson	dável	dável	dável	dável	dável	dável	afb.v.	50	fyrsta	dável
20 Jóhannes Halldórsson .	vel	vel	vel	vel	vel	vel	vel	35	önnur betri	vel
21 Jakob Benidiktsson . .	vel	vel	vel	sæmil.	vel	dável	sæmil.	29	önnur	vel
1854.										
				Kirkjus. og kirkjurètt.						
22 St. P. Stephensen . .	vel	vel	vel	sæmil.	vel	vel	sæmil.	27	önnur	sæmil.

19) Prestur í Fljótshlíðar-þíngum í Rángárvallasýslu.
20) Barnakennari á Akureyri.
21) Prestur á Eyðum í Múlasýslu.
22) Prestur á Holti í Ísafjarðarsýslu. Árið 1852 útskrifaðist einginn úr hinum lærða skóla, og því kom einginn það haust á prestaskólann nema þessi eini, sem var eldri stúdent. Nú var í fyrsta sinni

Fortsættelse. 1853.

Navne.	Bibelfortolkning.	Dogmat.	Moral.	Kirkehistorie.	Prædiken.	Foredrag.	Catechisation.	Points.	Hoved-Characteer.	Depropæd. Discipl.
[19] J. Þorleifsson	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g	u.g.	50	förste	m.g.
[20] J. Halldórsson	godt	godt	godt	godt	godt	godt	godt	35	anden med Föie	godt
[21] J. Benidiktsson	godt	godt	godt	t.g.	godt	m.g.	t.g.	29	anden	godt

1854.

Navne.	Bibelfortolkning.	Dogmat.	Moral.	Kirkehist. og Kirker.	Prædiken.	Foredrag.	Catechisation.	Points.	Hoved-Characteer.	Depropæd. Discipl.
[22] St. P. Stephensen . . .	godt	godt	godt	t.g.	godt	godt	t.g.	27	anden	t.g.

[19]) Præst til Eyvindarmúli, o. s. v., i Rangervalle-Syssel.
[20]) Huuslærer paa Öefjord.
[21]) Præst til Eyðar inden Mule-Syssel.
[22]) Præst til Holt inden Isefjord-Syssel. I Aaret 1852 blev der Ingen dimitteret fra den lærde Skole, hvorfor der heller ikke i dette Efteraar ankom nogen nye Alumner til Pastoralseminariet, med Undtagelse af denne ene, der var en ældre Student. Denne Gang blev der förste Gang anstillet Examination i

Áframhald. 1855.

Nöfn.	Biblíu-þýðíng.	Trúar-fræði.	Siðafræði.	Kirkjus. og kirkjur.	Prèdikun.	Fram-burður.	Barna-spurníng.	Tölur.	Aðalein-kunn.	Forspjalls-vísindi.
[23]) Jón Melsteð	dável	dável	dável	dável	dável	dável	dável	49	fyrsta	vel
[24]) Jón Jónsson	dável	dável	dável	dável	dável	dável	dável	49	fyrsta	sæmil.
[25]) Jón Björnsson	vel	vel	dável	dável	dável	afb.v.	vel	44	fyrsta	sæmil.
[26]) Þ. P. Stephensen . . .	vel	vel	dável	vel	dável	dável	dável	43	fyrsta	sæmil.
[27]) St. Thorarensen . . .	vel	vel	dável	vel	dável	dável	dável	43	fyrsta	lakleg.

yfirheyrt úr kirkjurètti, og einkunnin í þessari grein lögð saman við þá í kirkjusögu eptir fyrirmælum reglug. 8. grein.

[23]) Honum er veitt Klausturhóla-brauð í Árnessýslu.

[24]) Kapelán hjá prestinum á Mosfelli í sömu sýslu.

[25]) Kapelán hjá prestinum í Arnarbæli í sömu sýslu.

[26]) Barnakennari hjá kammerráði sýslumanni M. Stephensen.

[27]) Kapelán hjá prestinum í Hraungerði í Árnessýslu.

Fortsættelse. 1855.

Navne.	Bibelfortolkning.	Dogmat.	Moral.	Kirkeh. og Kirker.	Prædiken.	Foredrag.	Catechisation.	Points.	Hoved-Characteer.	Depropæd. Discipl.
[23] J. Melsteð	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	49	förste	godt
[24] J. Jónsson	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	m.g.	49	förste	t.g.
[25] J. Björnsson	godt	godt	m.g.	m.g.	m.g.	u.g.	godt	44	förste	t.g.
[26] Þ. P. Stephensen . . .	godt	godt	m.g.	godt	m.g.	m.g.	m.g.	43	förste	t.g.
[27] St. Thorarensen	godt	godt	m.g.	godt	m.g.	m.g.	m.g.	43	förste	mdl.

Kirkeret, og Characteren for samme henlagt til den for Pröven i Kirkehistorie erholdte Characteer overeensstemmende med Regulat. § 8.

[23]) Collationeret Præst til Klausturhólar inden Arnæs-Syssel.

[24]) Capellan hos Præsten til Mosfell inden samme Syssel.

[25]) Capellan hos Præsten til Arnarbæli inden samme Syssel.

[26]) Huuslærer hos Kammerraad Sysselmand M. Stephensen.

[27]) Capellan hos Præsten til Hraungerði inden Arnæs-Syssel.

Af þessum lista sèst, að af aðaleinkunnum þeim, sem gefnar hafa verið við burtfararpróf í prestaskólanum, síðan hann var stofnaður, er meðaltalið 39$^{4}/_{9}$ tröppur, sem samsvarar annari betri einkunn. Enn fremur sèst af honum, að sú einkunn, sem gefin hefur verið fyrir forspjallsvísindin, ekki hefur verið látin hafa áhrif á aðaleinkunnina. En nú er þessu með brèfi stjórnarherra kennslumálanna frá 13. des. f. á. breytt þannig, að eptirleiðis á að halda sèrstaklegt próf við prestaskólann í sálarfræði og hugsunarfræði við enda fyrra ársins, svo að einginn fær að gánga þar undir burtfararpróf, nema hann áður hafi tekið þetta sèrstaklega próf og feingið í því að minnsta kosti einkunnina „vel“.

Hinar skriflegu spurníngar við burtfararprófið hafa verið þessar:

1849.

Í biblíuþýðíngu: Rómv. 11, 24.—29.
- trúarfræði: Hver er tilgángur lögmálsins, og hvernig er honum náð í Kristi?
- siðafræði: Að útlista hina kristilegu hugmynd um dyggð, og sýna mismuninn á henni og hinni heiðínglegu skoðun í þessu efni.
Ræðutexti: Jóhannesar guðsp. 15. kap., 1.—8.

1850.

Í biblíuþýðíngu: 1. Kor. 14, 5.—10.
- trúarfræði: Í hverju er Krists meðalgángaraem-

Foranstaaende Fortegnelse viser, at Middeltallet af de siden Pastoralseminariet traadte i Kraft ved Afgangs-Examen faldne Hovedcharacterer udgjör 39⁴/₉ Points, hvilket svarer til *Anden Characteer med Föie.* Endvidere sees det, at den for Pröven i de propædevtiske Discipliner afgivne Characteer ikke har haft nogen Indflydelse paa Hovedcharacteren. Imidlertid er dette ved Underviisnings-Ministeriets Skrivelse af 13. December f. A. forandret derhen, at der for Fremtiden skal ved Pastoralseminariet holdes en særlig Pröve i Psychologie og Logik efter det förste Studieaars Udlöb, saa at Ingen tilstedes Adgang til Afgangs-Examen fra Anstalten, med mindre han har bestaaet denne særlige Pröve idetmindste med Characteren „godt“.

De til den skriftlige Pröve opgivne Qvæstioner have været:

1849.

Bibelfortolkning: Rom. 11, 24—29.

Dogmatik: Hvilket er Lovens Formaal, og hvorledes er dette opnaaet i Christo?

Moral: At udvikle det christelige Dydsbegreb, samt vise Forskjellen mellem dette og de hedenske Forestillinger om samme Gjenstand.

Text: Joh. 15, 1—8.

1850.

Bibelfortolkning: 1. Cor. 14, 5—10.

Dogmatik: Hvori bestaaer Christi Midlerembede,

þætti innifalið, og frá hvaða hliðum er vant að skoða það?

Í siðafræði: Hvernig hafa menn skipt skyldunum ýmislega, og hvert gildi geta menn eignað þessum skiptum?

Ræðutexti: 1. Jóh. 3, 14.—18.

1851.

Í biblíuþýðíngu: Rómv. 8, 18.—23.

- trúarfræði: Hvernig er friðþægíngin komin undir guðmannlegu eðli Krists, og hvaða not hafa tilraunir kirkjunnar að útlista Krists eðli haft?

- siðafræði: Að útlista eðli og siðferðislega þýðíngu iðrunarinnar.

Ræðutexti: Efes. 4, 1.—5.

1852.

Í biblíuþýðíngu: 1. Jóh. 5, 4.—10.

- trúarfræði: Að útlista það einkennilega í lærdómi kristilegrar trúar um guðs forsjón, og bera það saman við samsvarandi hugmyndir hjá Gyðíngum og heiðíngjum.

- siðafræði: Að útlista lærdóm kristilegrar trúar um sambandið milli lögmálsins og mannlegs frjálsræðis.

Ræðutexti: Matth. 11, 27.—30.

1853.

Í biblíuþýðíngu: Matth. 16, 16.—20.

- trúarfræði: Að útlista merkíngu trúarinnar eptir lærdómi nýja testamentisins, og sýna þann

og under hvilke Synspuncter plejer det at betragtes?

Moral: Hvorledes har man paa forskjellige Maader inddeelt Pligterne, og hvilket Værd kan man tillægge disse Inddelinger?

Text: 1. Joh. 3, 14—18.

1851.

Bibelfortolkning: Rom. 8, 18—23.

Dogmatik: Hvorledes er Christi Forsoning betinget ved hans gud-menneskelige Natur, og hvad er der vundet ved Kirkens Bestræbelser for at udvikle Christi Naturer?

Moral: At udvikle Angerens Væsen og dens ethiske Betydning.

Text: Ephes. 4, 1—5.

1852.

Bibelfortolkning: 1. Joh. 5, 4—10.

Dogmatik: At udvikle det Ejendommelige i den christelige Lære om det guddommelige Forsyn, samt jævnföre dette med de tilsvarende jödiske og hedenske Forestillinger.

Moral: At udvikle Christendommens Lære om Forholdet mellem Loven og den menneskelige Frihed.

Text: Matth. 11, 27—30.

1853.

Bibelfortolkning: Matth. 16, 16—20.

Dogmatik: At udvikle Troens Begreb efter det Nye Testamentes Lære, samt vise den Forskjel-

mismun, sem er á henni eptir kenníngu katólskra og prótestanta.

Í siðafræði: Að útlista eðli og siðferðislega þýðíngu hinnar kristilegu iðrunar.

Ræðutexti: Gal. 3, 15.—22.

1854.

Í biblíuþýðíngu: 1. Kor. 3, 5.—15.

- trúarfræði: Hver munur er á kenníngu prótestanta og katólskra um kristilega kirkju, og hvaða áhrif hefur þessi munur á álit þeirra á biblíunni?

- siðafræði: Að sýna, hvernig syndinni venjulega er skipt, og að lýsa hinum ýmislegu stigum hennar.

Ræðutexti: 2. Kor. 6, 1.—10.

1855.

Í biblíuþýðíngu: Gal. 4, 1.—9.

- trúarfræði: Hvaða villum og mótbárum er lærdómurinn um Krists friðþægíngu undirorpinn, og hvernig verður komizt hjá þessum villum og mótbárunum hrundið?

- siðafræði: Að útlista lærdóm kristindómsins um eðli og þýðíngu hjónabandsins, og sýna mismun þann í skoðuninni á þessum lærdómi, sem er á milli hinnar katólsku og prótestantisku siðafræði.

Ræðutexti: Filipp. 4, 4.—9.

a, Húsaleiga. Þegar skólinn var byggður, var prestaskólanum ætluð ein stofa til fyrirlestra og

lighed, hvormed den er opfattet i den catholske og den protestantiske Kirke.

Moral: At udvikle den christelige Angers Væsen og Betydning.

Text: Gal. 3, 15—22.

1854.

Bibelfortolkning: 1. Kor. 3, 5—15.

Dogmatik: Hvilken Forskjel er der i mellem Protestanternes og Katholikernes Lære om den christelige Kirke, og hvilken Indflydelse har denne Forskjel paa deres Bedömmelse af Skriften?

Moral: At vise, hvorledes Synden sædvanlig inddeles, samt beskrive dens forskjellige Trin.

Text: 2. Kor. 6, 1—10.

1855.

Bibelfortolkning: Gal. 4, 1—9.

Dogmatik: Hvilke Vildfarelser og Indvendinger har Forsoningslæren været underkastet, og hvorledes kunne hine undgaaes og disse imödegaaes?

Moral: At udvikle Christendommens Lære om Ægteskabets Væsen og Betydning, og vise den forskjellige Opfattelse af denne Lære i den katholske og den protestantiske Sædelære.

Text: Philipp. 4, 4—9.

a, Huusleje. Da Skolebygningen opförtes, blev der til Pastoralseminariet sammesteds indrettet en

svefnhús fyrir 10 stúdenta; en þegar fyrsta árið var liðið, varð að bæta við annari lestrarstofu, eins og áður er sagt, og árið 1850 var sú tilhögun gjörð, að prestaskólinn skyldi flytja þaðan og fá sèr tvær fyrirlestrarstofur úti í bæ, og voru til þess veittir 200 rdd. árlega, en ákveðið, að þeir, sem í prestaskólann gánga, skyldu fá 25 rdd. hver um árið til húsaleigu, en síðan var það hækkað til 30 rdd.

Í fyrstunni var ætlað til bóka, áhalda, eldiviðar og ljósa 200 rdd, og til óvissra útgjalda 250 rdd. Nú er þessu þannig breytt, að til bókakaupa eru ætlaðir 100 rdd., til tímakennslu 100 rdd., og til ýmislegra útgjalda 150 rdd. árlega.

b, Ölmusur. Eptir konúngsúrskurði frá 21. maí 1847 eru 3 ölmusur, hver að upphæð 80 rdd., lagðar til prestaskólans árlega frá styrktarsjóði háskólans í Kaupmannahöfn til hjálpar hinum fátækustu stúdentum.

c, Styrktarsjóður. Árið 1847 var af kennurum prestaskólans, og stúdentum þeim, sem þá geingu á prestaskólann, stofnaður með samskotum dálítill styrktarsjóður handa fátækum stúdentum, er í prestaskólann geingju. Síðan hefur þessi sjóður fyrir gjafmildi fleiri landsmanna smámsaman vaxið, svo hann við árslok 1855 var 781 rdd. 40 sk., nefnilega:

Læsestue, samt et Soveværelse til 10 Alumner; men som ovenmeldt, matte der efter Udgangen af det förste Aar anskaffes nok en Læsestue, og i Aaret 1850 blev den Foranstaltning truffen, at Pastoralseminariet skulde flytte ud af Skolebygningen og leje 2 Læsestuer i Byen, til hvis Anskaffelse der bevilgedes en Sum af 200 Rdl. aarlig, idet der tillige tilstodes en aarlig Huuslejehjelp af 25 Rdl. for hver af Institutets Alumner, hvilken Sum senere forhöjedes til 30 Rdl.

I Förstningen blev der til Böger, Inventarium, Brændsel og Belysning bestemt en Sum af 200 Rdl. aarlig, samt til tilfældige Udgifter 250 Rdl. Nu er dette saaledes forandret, at der til Indkjöb af Böger ere calculerede 100 Rdl., til Timeunderviisning 100 Rdl. og til forskjellige Udgifter 150 Rdl.

b, Stipendier. Ifölge allerhöiest Resolution af 21. Mai 1847 ere 3 Stipendieportioner, hver paa 80 Rdl., af Kjöbenhavns Communitet henlagte til Understöttelse for de mest trængende blandt Alumnerne.

c, Understöttelsesfond. I Aaret 1847 blev der af Pastoralseminariets Lærere og de Alumner, som dengang freqventerede denne Læreanstalt ved fælles Bidrag oprettet et lidet Legat for fattige Alumner. Lidt efter lidt er dette Legat ved flere Landsmænds Gavmildhed saaledes tiltaget, at det ved Udgangen af Aaret 1855 udgjorde en Capital af 781 Rdl. 40 Sk., nemlig:

					rdl.	sk.
kgl.sk.br.	nr. 482,	dags. 14. júlí	1849,	að upph.	369	15
— —	- 501	— 21. sept.	—	— —	117	„
Landf.	tertiakvitt.	— 14.	—	— —	50	„
—	—	— 12.	— 1850	— —	59	48
—	—	— 15. júlí	1851	— —	70	„
—	—	— 18. júní	1852	— —	27	14
—	—	— 15.	— 1853	— —	30	23
—	—	— 11.	— 1854	— —	25	29
í vörzlum forstöðumannsins					33	7
					781	40

Það er ákveðið af biskupinum og kennurunum, að skerða ekki sjóðinn, hvorki innstæðuna nè leiguna, fyr en hann nemur 1000 rdd., en úr því skuli verja leigunni samkvæmt tilætlun gefendanna til styrktar einhverjum fátækum og efnilegum stúdenti á prestaskólanum, þegar svo stendur á, að þess þarf við, en leggja hana annars til innstæðunnar.

Þar að auk hefur Halldór bóndi Andrèsson á Tjarnarkoti 17. dag sept. 1854 gefið prestaskólanum fjármuni sína eptir sinn dag, með því skilyrði, að vöxtum þeirra skuli verja til styrktar einum eða tveimur fátækum og siðprúðum prestaefnum, meðan þeir eru að læra á prestaskólanum.

Bækur.

Prestaskólinn hefur seinustu árin keypt bækur fyrir 100 rdd. árlega; en fyrstu árin var undirstaða

						Rd.	Sk.
Klg. Oblg. Nr.	482,	dat.	14.	Juli	1849, stor	369	15
— —	— 501,	—	21.	Sept.	— —	117	„
Landf. Tertiaqvitt.		—	14.	—	— —	50	„
— —		—	12.	—	1850 —	59	18
— —		—	15.	Juli	1851 —	70	„
— —		—	18.	Juni	1852 —	27	14
— —		—	15.	—	1853 —	30	23
— —		—	11.	—	1854 —	25	29
Hos Forstanderen		. . . .			. . . . . .	33	7
						781	40

Af Biskoppen og Lærerne er den Bestemmelse tagen, at hverken Legatets Capital eller Renter maa röres, förend det har naaet en Sum af 1000 Rdl., hvorefter Renten overeensstemmende med Givernes Hensigt skal anvendes til Understöttelse for en trængende og haabefuld Alumn, naar Omstændighederne maatte gjöre det fornödent, men i modsat Fald lægges til Capitalen.

Endvidere har Bonden Halldór Andrèsson af Tjarnarkot testamenteret sine Ejendele til Pastoralseminariet, under den Betingelse, at Renten deraf skal anvendes til Understöttelse for 1 eller 2 trængende og sædelige vordende Geistlige, i medens de studere ved Institutet.

Bogsamling.

I de sidste Aar ere til Pastoralseminariet indkjöbte Böger for 100 Rdl. aarlig; men i de förste

bókasafnsins lögð með því, að híngað voru sendar nokkrar bækur frá háskólastjórninni, sem þá var, og bókasafni konúngs hinu mikla í Kaupmannahöfn. Þar að auk voru lagðar til prestaskólans 450 guðfræðisbækur, er tilheyrðu latínuskólanum, og eru þær allar fornar, og flestar lítilsvirði. Af því prestaskólinn á enga bókahirzlu, hefur forstöðumaðurinn orðið að ljá húsrúm fyrir þær í íbúðarhúsi sínu.

Auk þeirra umgetnu 450 bóka, samt nokkurra tilskipana og skólaboðsrita, á prestaskólinn þessar bækur:

Die heilige Bibel.
Biblía á íslenzku. Viðeyjarkl. 1841, in duplo.
Biblíukjarni af Á. Jónssyni, 1853.

Martensen: Den christelige Dogmatik, 1850.
— Dogmatiske Oplysninger, 1850.
— Den christelige Daab.
Clausen: Udvikling af de christelige Troeslærdomme.
— Christelig Troeslære, 1853.
— Den augsburgiske Confession.
— Catholicismen og Protestantismen.
Knapp: Vorlesungen über die Dogmatik, 1.—2. Bd.
Mynster: Betragtninger, 2 Bd.
Ebrard: Christliche Dogmatik, 1.—2. Bd.
Lange: Christliche Dogmatik, 1852, 3 Bd.
— Leben Jesu, 1.—3. Bd.

Aar blev som Grundlag for Bogsamlingen Endeel Böger opsendt af den daværende Direction for Universitetet og de lærde Skoler, samt fra Kongens store Bibliothek i Kjöbenhavn. Desuden bleve 450 Bind theologiske Böger tilhörende den lærde Skole henlagte til Pastoralseminariet, der dog uden Undtagelse ere gamle og for störste Delen uden Værdi. Af Mangel paa andet Locale har Forstanderen maattet opbevare Bögerne i sin Beboelsesleilighed.

Foruden de ommeldte 450 Bind, samt nogle Forordninger og Skoleprogrammer, bestaaer Pastoralseminariets Bogsamling af fölgende Böger:

Arndt: Christelige Betragtninger, 1854.
Dorner: Der Lehre von der Person Christi, 1851. I Tom.
Schmid: Biblische Theologie, 1853, I Tom.
Güder: Die Lehre von der Erscheinung J. Christi unter den Todten, 1853.
Sack: Der Lehre von der göttlichen Dreieinigkeit, 1853.
Baur: Die christliche Lehre von der Dreieinigkeit, 1.—3. Bd.
Melanchton: Loci theologici, 1821.
Marheineke: Christl. Symbolik, 1848.
Vatke: Die menschliche Freiheit, 1841.
Luthardt: Das Johanneische Evangelium, 1852.
Köstlin: Der Lehrbegriff des Evangeliums, 1843.
Kofter: Lehrbeg. Johannes.
Frommann: Der Johanneische Lehrbegriff, 1839.
Neander: Das Leben Jesu.
Hutterus redivivus, overs. af Listow, 1841, in duplo.
P. E. Möllers christelige Apologetik.

De Wette: Einleitung in die Schriften des neuen Testaments, 1.—2. Bd.
Möller: Veiledning til Læsning af det G. T., 2 Bd.
— — — — — — N. T.
— Commentar til Matth. og Joh. Evangelier.
— Forklaring til Apostlernes Gjerninger.
— Commentar til 1. Brev til Chorinthierne.
— — — — Pastoralbrevene.

Möller: Anviisning til Bibellæsning.
— Det gamle Testaments poetiske og prophetiske Skrifter, 3 Bd.
Rosenmullerus: scholia in pentateuchum.
— — — in Jesaiæ vaticinia.
— — — in Jobum.
— — — in Ezechielis vaticinia.
— — — in psalmos.
— — — in prophetas minores.
Tuch: Commentar til Genesis.
Baur: Hebraiske Oldsager.
Mathies: Propædeutik, in duplo.
Clausen: Det nye Testaments Hermeneutik.
— Tabulæ synopticæ.
Tholuck: Johannis Evangelium.
— Brief an die Römer.
— Commentar til Brevet til Hebræerne.
Ewald: Gamle og Nye Test. Harmonie, 1.—5. Bd.
— Die poetischen Bücher des Alten Bundes, 1.—4. Bd.
— Die Propheten.
Hemler: Erläuterungen des ersten Buchs Samuels.
Blair: Bjerg-Prædiken, overs. af D. de Thurah., 1.—4. D.
Hartmann: Einleit. ins A. Test.
Brehm: Academ. Propædeutik.
Exegetisk Bibliothek ved Boethe, 1.—14. Bd.
Usterus: Entwickelung des paulinischen Lehrbegriffes.

Meyer: Chritisch-exeget. Commentar über das neue Test., 1.—10. Bd.

Hug: Einleitung in die Schriften des neuen Test., 1.—2. Bd.

Olshausen: Bibl. Commentar, 1.—4. Bd.

— Die Psalmen, 1853.

Ebrard: Die Offenbarung Johannes, 1853.

Tischendorf: Synopsis evangelica, 1851.

Reuss: Die Gesch. der heil. Schriften des neuen Testam., 1853.

Martensen: Moralsystem.

Möller: Moralsystem.

— Christelig Moral.

Ammon: Handbuch der christl. Sittenlehre, 1.—3. Bd.

Sibbern: Den stoiske og epicuræiske Moral, 1853.

Rothe: Theol. Ethik, 1.—3. Bd.

Schleiermacher: Die christl. Sitte, 1843.

Mynster: Prædikener, 1.—2. Bd.

— —— i Aarene 1851—1852.

— —— — 1852—1853.

— Leilighedstaler, 1.—2. Bd.

— Taler ved Præstevielse, 1.—3. Saml.

Brammer: Postil.

— Leilighedstaler, 1.—2. D.

Harms: Vinter- og Sommerpostil, 1.—2. D.

Martensen: Prædikener, I., III. og IV. D.

Hansen: —— 1.—2. D. Kjöbh. 1781.

H. Treschow: —— 1.—3. D.

Zollikofer: Predigten, 1.—7. Th.
A. Wöldike: Prædikener, 1.—2. Saml., 1779—87.
—— —— 1808.
Bastholm: Geistliche Reder, 1.—2. Th.
Blair: Taler, overs. af Birch, 1. B., Kjöbh. 1810.
Hjort: Tvende Prædikener, 1817.
Dr. M. Luther: Kirke- og Huus-postille, 1854.
J. O. Wallin: Prædikener, 1854.
—— Leilighedstaler.
Rudelbach: Kirkepostille.
Blædel: Prædikener, 1.—2. Bd.
Guds Uforanderlighed. En Tale af S. Kirkegaard, 1855.

---

18 Aargange af Tidsskrift for udenl. theol. Litteratur ved Clausen og Hohlenberg.
Clausen: Nyt Tidsskrift for udenl. theol. Litteratur, 1853 og 1854, 1.—2. Bd.
Scharling og Engelstoft: Theol. Tidsskrift, 1.—12. Bd.
— — Nyt — — 1.—5. Bd.

Gieseter: Kirchengeschichte, 1.—3. Bd.
Münter: Reformationshistorie, 2 Bd.
Hagenbach: Lehrbuch der Dogmengeschichte, 1.—2. Bd.
Clausen: Foredrag over Reformationen.
Hase: Libri symbolici.
Lorck: Beyträge zu den neusten Kirchengesch. in den Dänischen Reichen.

Ständlin: Kirchengeschichte v. Grossbritannien, 1.—2. Th.

E. Pontoppidan: Reformations Historie der dänischen Kirche, 1734.

Balle: Kirkehistorisk Magazin, 1. D. 1.—2. Bd.

Neander: Geschichte der Pflanzung und Leitung der christl. Kirche.

— Geschichte der christl. Kirche, 1.—11. Bd.

Hagenbach: Vorlesungen über Wesen und Gesch. der Reformation, 1.—4. Bd.

Munter: Kirchengeschichte, 1.—3. Bd.

Ewald: Geschichte des Volkes Israel, 1.—4. Bd med Anhang.

Kurtz: Handbuch der Kirchengeschichte, 1853.

Engelstoft: Liturgiens Historie i Danmark, 1840.

Hagenbach: Die christl. Kirche der 3 ersten Jahrhunderte, 1853.

Noack: Die christl. Dogmengeschichte, 1853.

Scharling: M. Malinos. Et Billede fra det 17. Aarhund. Kirkehistorie, 1852.

Marheineke: Geschichte der teutschen Reformation, 1.—3. Bd.

Tischendorf: De evangeliorum apocryphorum origine et usu, 1851.

Baur: Lehrbuch der christl. Dogmengeschichte, 1847.

Schwegler: Der Montanismus, 1841.

Dittmar: Historischer Atlas, 1.—2. Abth.

Boisen: Israels Historie, 1854.

Harms' Pastoraltheologie ved Glahn.
Moll: Das System der pract. Theologie, 1853.
Martensen: Om Gudstjenestens Indretning i den luth. Kirke, 1854.
— — Den danske Kirkes Forfatningsspörgsmaal, 1851.

Billroth: Religionsphilosophie.
Fichte: Anweisung zu seeligem Leben.
Baur: Die christl. Gnosis, 1835.
Ackermann: Das christliche im Plato, 1835.
Sibbern: Psychologie.
— Logik.

Hjort: Psalmer.
Conventets Prövehefte af Psalmer.
Psalmer af Boye, 1854.
Psalmebog udg. af Roskilde Præsteconvent, 1852.
— — af Monrad, 1854.
Paulli: Bönnebog.

Mynster: Meddelelser om mit Levnet, 1854.
Dittmar: Die Gescichte der Welt., 1.—5. Bd.
Fragmenta patrum Græcorum, ed. F. Münter, Fasc. 1.
Basedow: Unterricht der Jugend in der Religion.
Campes Revisionsværk, 2.—18. D.
Rosenkrants: Encyclopædie.
Hagenbach: Encyclopædie und Methodologie der theol. Wissenschaften.

Sacks Polemik.
Winer: Comparativ Fremstilling ved Scharling.
Bastholm: Visdoms- og Lyksalighedslære, 1794.
Hess: Bibliothek der heil. Gesch., 1.—2. Bd.
Mejer: Die Propaganda, 1.—2. Bd.
Kirkegaard: Öjeblikket, Nr. 1—9, 1855.

Winer: Biblisches Realwörterbuch, 1.—2. Bd.
Gesenius: Lexicon hebraico-chaldaicum, 1.—2. Bd.
Wahl: Clavis novi testamenti, in duplo.
Levinsen: Bibel-Ordbog, 1854.
Winer: Grammatik des neutestamentischen Sprachidioms.
Molbech: Dansk Ordbog, 1.—3. Hefte.
Erslew: Forfatter-Lexicon, 1.—3. Bd. Supplement, 1.—2.

K. Rosenvinge: Kirkeret, 1.—2.
— — Samling af Forordninger og Rescripter m. v. vedkommende Geistligheden, 1.—3. Bd.
— — Supplement til samme for Aarene 1840—1845.
Hartesz: Kirche und Amt, 1853.
Möller: Haandbog for Præster, 1.—3. Bd.
Departementstidenden 1848—1854, 1.—7. Bd.
Wiggers: Kirchel. Statistik, 1.—2. Bd.
Bojesen: Aristoteles's Statslære, 1852.

Dette skal siges; saa være det da sagt. Af S. Kirkegaard, 1855.

Hvad Christus dömmer om officiel Christendom, af samme, 1855.

Nú sem stendur gánga þessir stúdentar á prestaskólann:

De Studerende, som for Tiden freqventere Pastoralseminariet, ere fölgende:

Mangús Jónsson, Davíð Guðmundsson, Jón Benidiktsson, Jón Guttormsson og Sæmundur Jónsson.

Prentvilla.

Bls. 29[7] funderde f. funderede.

1856.